

АМОРТИЗАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІННЯ ТЕХНІЧНИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

© 2014 ПУЙДА Г. В.

УДК 330.14

Пуйда Г. В. Амортизаційна політика як ключовий елемент управління технічними ресурсами підприємства

Амортизаційна політика та амортизація зокрема відіграють низку функцій на підприємстві. Сучасний етап наукових пошуків і досліджень доволі ґрунтовно описує суть та широту поняття «амортизація» для підприємства. У статті розглянуто амортизацію як важіль управління технічними ресурсами на підприємстві. Проведено критичний огляд сучасних підходів до детермінації амортизації та визначення її функцій. Автором проведено ґрунтовний аналіз сучасних поглядів на наявні концепції суті амортизації та її місця в управлінні активами підприємства. Розкрито суть поняття «амортизаційна політика». Наведено приклади впливу різних типів амортизаційної політики на стан і швидкість оновлення технічних ресурсів на підприємстві. У результаті автором запропоновано типи амортизаційної політики підприємства залежно від бажаного темпу оновлення технічної бази та бажаної кількості вивільненого капіталу в оборот.

Ключові слова: амортизація, амортизаційна політика, оновлення технічної бази, вивільнення капіталу.

Рис.: 2. **Табл.:** 4. **Бібл.:** 10.

Пуйда Галя Володимирівна – аспірантка, кафедра обліку і аудиту, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу (вул. Карпатська, 15, Івано-Франківськ, 76018, Україна)

E-mail: pyjda_galya@ukr.net

УДК 330.14

UDC 330.14

Пуйда Г. В. Амортизационная политика как ключевой элемент управления техническими ресурсами предприятия

Амортизационная политика и амортизация в частности играют ряд функций на предприятии. Современный этап научных поисков и исследований довольно основательно описывает суть и широту понятия «амортизация» для предприятия. В статье рассмотрена амортизация как рычаг управления техническими ресурсами на предприятии. Проведен критический обзор современных подходов к детерминации амортизации и определены его функции. Автором проведен обстоятельный анализ современных взглядов на имеющиеся концепции сущности амортизации и ее места в управлении активами предприятия. Раскрыта суть понятия «амортизационная политика». Приведены примеры влияния различных типов амортизационной политики на состояние и скорость обновления технических ресурсов на предприятии. В результате автором предложены типы амортизационной политики предприятия в зависимости от желаемого темпа обновления технической базы и желаемого количества высвобождаемого капитала в оборот.

Ключевые слова: амортизация, амортизационная политика, обновление технической базы, высвобождение капитала.

Рис.: 2. **Табл.:** 4. **Библ.:** 10.

Пуйда Галя Владимировна – аспірантка, кафедра учета и аудита, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу (вул. Карпатська, 15, Івано-Франківськ, 76018, Україна)

E-mail: pyjda_galya@ukr.net

Puyda H. V. Depreciation Policy as a Key Element of Enterprise Technical Resources Management

Depreciation policy and depreciation in particular play a number of functions at an enterprise. The modern stage of scientific studies describes the essence and breadth of the «depreciation» notion for an enterprise rather deeply. The article considers depreciation as a tool of managing technical resources at an enterprise. It conducts a critical review of modern approaches to determination of depreciation and identifies its functions. The author carries out a deep analysis of modern views on the existing concepts of depreciation essence and its place in managing enterprise assets. The article reveals the essence of the «depreciation policy» notion. It provides examples of influence of different types of the depreciation policy upon the state and rate of renovation of technical resources at an enterprise. In the result the author offers types of the depreciation policy of an enterprise depending on the desired rate of renovation of the technical base and desired volume of the capital released into circulation.

Key words: depreciation, depreciation policy, technical base renovation, release of capital.

Pic.: 2. **Tabl.:** 4. **Bibl.:** 10.

Puyda Halya V. – Postgraduate Student, Department of Accounting and Auditing, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas (vul. Karpatyska, 15, Ivano-Frankivsk, 76018, Ukraine)

E-mail: pyjda_galya@ukr.net

Амортизація неодноразово викликала особливий інтерес як у науковців-економістів так і у практиків. Амортизація виступає доволі вагомим і цікавим елементом не тільки в управлінні основними необоротними активами підприємства, а й виконує ряд важливих функцій на підприємстві. Амортизація та відповідно амортизаційна політика підприємства тісно укорінилася в наукових дослідженнях сучасності та увійшла у сферу законодавчого регулювання підприємництва як один із важливих важелів державного регулювання економіки. Однак із розширенням законодавчо-нормативної бази, присвяченої висвітленню проблематики амортизації, значно зменшилася увага науковців і практиків до інших функцій та можливостей амортизації, значно применшено її важливість та варіативність використання на сучасному підприємстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показує, що особливу увагу в останніх публікаціях присвячено амортизації як інвестиційному ресурсу підприємства. Зокрема, такі автори, як Л. В. Овод [6], М. В. Котова, П. С. Маковеева [10], О. В. Кленін [9], та ін. у своїх працях позиціонують амортизацію як власне джерело інвестиційних ресурсів. Доволі вагома частка дослідників акцентує увагу на амортизацію як законодавчий важіль регулювання діяльності підприємств. Це зокрема такі науковці: Л. В. Кудь [5], В. К. Орлова, С. В. Сенишин [4].

Ознайомлення з працями вищеперерахованих науковців та інших наукових і законодавчих джерел дозволяє виділити не вирішені раніше частини загальної проблеми. Це, зокрема, суть та призначення амортизаційної політики підприємства для сучасного підприємства та вплив на неї,

зокрема тих функцій, які поставлені на амортизацію; рекомендації та теоретичне обґрунтування основних питань, пов'язаних із можливостями оперувати підприємством переваг, отриманих від вдало підібраної амортизаційної політики поза межами впливу законодавства.

Отже, *метою* статті є дослідження амортизації та зокрема, амортизаційної політики з точки зору управління технічними ресурсами підприємства, її вплив та можливості в управлінні даним видом ресурсів на підприємстві.

Термін «амортизаційна політика» є відносно новим для науковців пострадянського простору.

Перш за все, варто розглянути суть терміна «амортизація» та її основні функції на підприємстві. На сьогодні існує багато визначень та тлумачень амортизації. Розглянемо декілька із них.

Одним із найвагоміших джерел інформації для вивчення амортизації є законодавчо-нормативна база України, перед усім Податковий кодекс України. Отже, у кодексі наводиться таке визначення амортизації [1]: систематичний розподіл вартості основних засобів, інших необоротних і нематеріальних активів, що амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації). Із даного визначення можна зробити такий висновок: амортизація дозволяє підприємцю розподілити його витрати на основні засоби (інші необоротні та нематеріальні активи) протягом періоду їх корисного використання і таким чином компенсувати їх вартість, так би мовити «розтягнути» її у часі.

Однак дана трактовка не розкриває повністю суті амортизації як одного з найбільш активних елементів в управлінні активами підприємства. Н. С. Приймак пропонує таке визначення амортизації як комплексного поняття [2]: комплексна економічна категорія, яка характеризує процес систематичного, поступового перенесення вартості засобів праці на вартість готової продукції підприємства, виготовленої з їх використанням, з метою забезпечення планомірного відновлення засобів праці внаслідок їх мо-

рального і фізичного зносу. Автор визначення наводить п'ять концепцій амортизації, які, на нашу думку, розкривають суть даного явища найбільш повно [2]:

- 1) податкова концепція;
- 2) бухгалтерська концепція;
- 3) законодавча (юридична) концепція;
- 4) концепція зносу;
- 5) інвестиційна концепція.

У чому ж полягає суть амортизаційної політики підприємства і чому вона відіграє таку важливу роль в управлінні технічними ресурсами? Для відповіді на задані питання варто розглянути функції амортизації на підприємстві та її різнобічність у прийнятті управлінських рішень підприємцем.

На підприємстві амортизація відіграє ряд важливих функцій. Різні автори [2 – 6] наводять різну кількість цих функцій та їх трактування, згрупування даних у ході вивчення функцій амортизації на підприємстві представлено в табл. 1.

Як видно із табл. 1, амортизація виконує на підприємстві ряд важливих функцій, однак із точки зору управління технічними ресурсами нас цікавить функція акумулювання додаткового джерела коштів на підприємстві для відтворення технічних ресурсів.

Важко не погодитися з твердженням, що амортизація навіть якщо не є джерелом фінансування окремого амортизаційного фонду на підприємстві, то дозволяє, через функцію зменшення оподаткованого прибутку, залишити в обороті підприємства частину грошових коштів, які можуть бути направлені на цілі оновлення його технічної бази.

При виборі амортизаційної політики підприємства варто, перш за все, орієнтуватися на загальну стратегію управління підприємством. Так, при виборі амортизаційної політики підприємства ми стикаємося з дуже важливою дилемою: як обрати оптимальні елементи амортизаційної політики, щоб обрана політика максимально задовольняла потреби підприємства. З одного боку, ми стикаємося з бажанням максимально швидко вивести капітал із необоротного в оборотний, отримавши таким чином так зване

Таблиця 1

Функції амортизації на підприємстві

Автор	Трактування ними функцій амортизації
Т. Д. Косова [3, с. 198]	Відтворювальна та розподільча функції розглядаються автором стосовно амортизаційного фонду; стимулююча функція проявляється як створення умов для прискорення темпів науково-технічного прогресу; фіскальна функція визначається як елемент податкової політики держави
В. К. Орлова, С. В. Сенчишак [4, с. 362]	Функція виведення з оподаткування витрат, понесених на придбання необоротних активів; функція перетворення необоротних активів в оборотні внаслідок нарахування амортизації у фінансовому обліку
Л. В. Кудь [5, с. 222]	Податкова (фіскальна) функція, яка виявляється через податкову амортизацію, яка є елементом податкової політики держави; економічна функція виявляється через механізм економічної амортизації і полягає в тому, що завдяки амортизації кошти з необоротних активів перетворюються в оборотні
Н. С. Приймак [2, с. 197]	Функція відшкодування коштів, вкладених у засоби праці; відтворювальна функція – забезпечення відтворення фізичного та морального зносу засобів праці; накопичувальна функція – забезпечення акумулювання амортизаційних відрахувань у амортизаційному фонді; облікова функція – перенесення вартості засобів праці на готову продукцію виготовлену з їх використанням; фіскальна функція – створює можливості для регулювання підприємством рівня сплачених податків
Л. В. Овод [6, с. 101]	У фінансовому обліку формує амортизаційні відрахування і визначає розмір грошових потоків підприємства; в податковому обліку є сумою, що віднімається від суми валових доходів разом із валовими витратами; в управлінському обліку дозволяє визначити собівартість продукції; у стратегічному обліку – джерело фінансових ресурсів для ефективного способу оновлення основних фондів відповідно до можливої стратегії довгострокового розвитку підприємства

«додаткове джерело коштів». А з іншого боку, «штучне» заниження строку корисного використання машин та обладнання на підприємстві не принесе йому жодної вигоди, адже тільки призведе до збільшення вартості продукції та необхідності оновлення парку виробничих машин.

Прихильники тієї гіпотези, що амортизаційні відрахування є одним із джерел не тільки оновлення виробничих потужностей, а й розширення виробництва використовують так званий ефект вивільнення капіталу, який набув поширення під назвою «ефект Лохмана – Руші» [6, с. 460 – 462]. Суть даного ефекту зводиться до такого: при наявності на підприємстві певної кількості машин, підприємець обирає такі строки амортизації, щоб після першого року корисного використання підприємство отримує достатню кількість коштів, щоб придбати аналогічний станок за ту ж ціну. Таким чином, підприємство кожного року нарощує свої виробничі потужності за рахунок амортизаційних відрахувань, доки не настане кінцевий строк корисного використання початкових машин. Тут ефект Лохмана – Руші досягає «порогу виробничих можливостей» – момент, коли підприємство не зможе далі нарощувати виробничі потужності через вивід із експлуатації початкового обладнання, і весь процес починається заново.

Однак серед вітчизняних науковців існує багато противників такої можливості використання амортизаційних відрахувань. Так, З. М. Борисенко стверджує, що «кількісне збільшення числа машин за незмінної сукупності споживчої вартості означає лише, що в їх складі збільшується число зношених засобів праці» [8, с. 21]. Таку властивість амортизації З. М. Борисенко називає «надприродною».

Важко не погодитися із науковцем. По-перше, таке відтворення, навіть якщо і можливе, то частково; по-друге, таке відтворення не враховує ряд таких факторів, як науково-технічний прогрес, зростання цін на техніку, зміну асортименту продукції, яку виготовляє підприємство, тощо.

Іще одна концепція, яка набула широкого розповсюдження – інвестиційна концепція амортизаційних відрахувань. Так, Н. С. Приймак, виділяючи інвестиційну концепцію амортизації, зазначає, що в даному випадку амортизація виступає джерелом фінансування капітальних інвестицій, як частина грошового потоку підприємства (чистий прибуток + амортизація) [2, с. 196]. Однак амортизаційні відрахування не можуть самостійно і цілком служити джерелом інвестицій. У даній концепції використання амортизаційних відрахувань є обмеженим, адже підприємству необхідно мати доволі вагомий парк машин та обладнання, щоб використати їх амортизацію як джерело інвестицій. Або ж даний парк машин та обладнання повинен бути уже доволі зношеним, щоб суми накопиченої за роки використання техніки амортизації вистачило на інвестиції.

Однак не варто відкидати можливість амортизації у вивільненні оборотного капіталу, а точніше можливість збільшення його обсягу. Можна трактувати цей процес по-різному: як функція перетворення необоротного активу в оборотний, як функція вивільнення частини прибутку з оподаткування, функція повернення витрат на технічну базу. Проте, суть процесу від його трактування не змінюється: амортизація дає можливість збільшити грошовий потік на підприємстві.

Підприємство має право самотужки обирати один із варіантів амортизаційної політики залежно від тої концепції амортизації, яка найбільше відповідає потребам і цілям підприємства. О. В. Кленін зазначає, що поняття «амортизаційна політика» включає планування, нарахування та використання амортизації. Науковець пропонує таке визначення амортизаційної політики [9]: це управління процесом відтворення основних фондів, направлене на підвищення технічного рівня виробництва, запобігання надмірному зносу активної частини основних фондів, вдосконалення видової, технологічної і вікової структури основних засобів, нарощування основного капіталу та об'єму випуску продукції, підвищення продуктивності праці та зниження собівартості продукції, максимізацію прибутку та активізацію інвестиційної діяльності.

О. В. Кленін наводить доволі широке визначення поняття «амортизаційна політика», що відображає багатогранність поняття та велику варіативність у використанні амортизаційної політики для досягнення мети підприємства.

Отже, амортизаційна політика – це не проста сукупність норм амортизації та методів її нарахування, а засіб досягнення підприємством певної мети, а саме: відтворення виробничого капіталу, зменшення оподаткованого прибутку, інвестиційні цілі тощо, які підприємство обирає самостійно.

Оскільки технічні ресурси складають питому вагу в основних засобах підприємства і виконують одну із основних функцій на підприємстві – функцію основного виробничого фактора, вибір та обґрунтування амортизаційної політики є важливим процесом для підприємства.

Не існує єдиного правильного шляху використання амортизаційної політики на підприємстві. Оскільки амортизація трактується більшістю авторів як один із можливих джерел відновлення машин та обладнання та як джерело додаткових коштів для підприємства, пропонуємо такі варіанти амортизаційної політики, наведені в *табл. 2*.

Як видно з *табл. 2*, підприємству при виборі амортизаційної політики необхідно знайти баланс між процесами оновлення його технічної бази та можливістю отримати додаткове джерело коштів для своїх потреб. У даному випадку ми не деталізуємо напрямки використання амортизаційного фонду, адже кожне підприємство в праві обирати їх саме. Дана схема вибору амортизаційної політики також не стосується вимог законодавства, а тільки враховує внутрішні потреби підприємства.

Графічно зобразити кожен із варіантів амортизаційної політики машин та обладнання можна на *рис. 1*.

По абсцисі відображено вивільнення капіталу в обіг, яке відбувається при різних ставках амортизації. По ординаті відкладено норми амортизації. Отримана крива характеризує максимально можливий залишок вивільнення у обіг коштів при умові їх використання за призначенням, а саме на оновлення технічної бази. На рисунку типи амортизаційної політики умовно розбивають одержану криву на поля, кожне з яких відповідає певній амортизаційній політиці (вимоги законодавства упускаються).

Розглянемо кожен із запропонованих типів амортизаційної політики на певному прикладі.

Нехай, підприємство володіє певним парком машин різної вартості:

№ машини	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Вартість	10000	20000	30000	40000	50000	60000	70000	80000	90000	100000

Типи амортизаційної політики

Тип амортизаційної політики	Норми амортизації	Темпи оновлення техніки	Наявність «надлишку» амортизаційного фонду
Політика швидкого розширення виробництва	Найбільші	Активне розширення технічної бази	Без надлишку, всі кошти ідуть на оновлення техніки
Політика поступового розширення виробництва	Нормальні	Поступове розширення	Кошти затримуються у фонді, але не надовго
Політика простого відновлення технічних ресурсів	Нормальні	Без розширення, проста заміна уже зношеної техніки	Кошти затримуються у фонді періоду списання найбільш застарілої техніки
Політика підтримки техніки у нормальному робочому стані	Нормальні, або ж менші	Без розширення, простий ремонт техніки	Кошти максимально затримуються у фонді, витрати ідуть тільки на ремонт

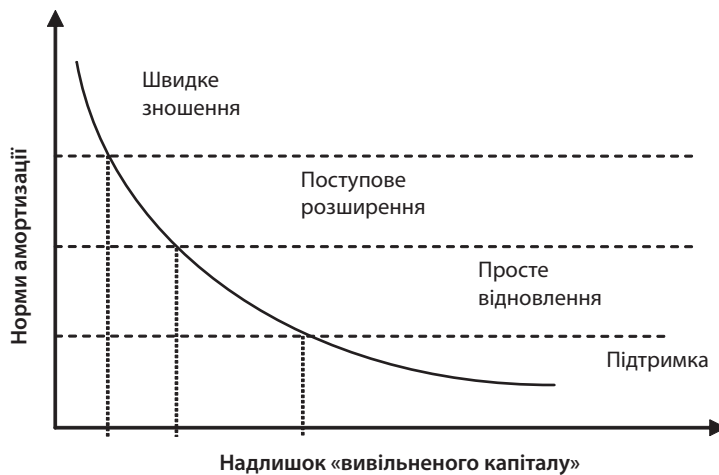

Рис. 1. Типи амортизаційної політики підприємства

Загальна вартість машин складає 550 тис. грн.

Для повного відображення ефекту який отримає підприємство від вибору кожного із варіантів амортизаційної політики, обираємо такі норми амортизації: 50%, 25%, 12,5%, 6,25%. Як і у випадку з ефектом Лохмана – Руші, наше умовне підприємство буде оновляти свою технічну базу, одразу ж, як тільки отримає достатню суму амортизаційних відрахувань. Для спрощення прикладу пріоритетною ознакою для першості оновлення буде найменша вартість машини, тобто першими будуть оновлюватися найдешевші машини.

У табл. 3 відображено розрахунок наращеної амортизації в кінці кожного періоду нарахування амортизаційних відрахувань.

У кінці кожного періоду підприємство отримані амортизаційні відрахування використовує для оновлення технічної бази, але тільки в тому випадку, якщо коштів достатньо. Якщо коштів недостатньо, то ці кошти потрапляють у «оборот» і становлять так званий «вивільнений у оборот капітал».

Отримані результати у табл. 3, тобто очікуваний «вивільнений капітал» у обіг, можна відобразити за допомогою такої розрахункової формули:

$$Вив_{K_t} = Нар A_t - B_n,$$

де $Вив_{K_t}$ – вивільнений у обіг капітал на кінець періоду t нарахування амортизаційних відрахувань, у вартісних одиницях;

$Нар A_t$ – наращена сума амортизаційних відрахувань на кінець того ж періоду t нарахування амортизаційних відрахувань, у вартісних одиницях;

B_n – вартість n -ї у черзі на оновлення машини, у вартісних одиницях;

t – період у якому підприємство хоче придбати нову машину.

Звідки ж підприємство отримує такий ефект вивільнення капіталу? Розглянемо перший варіант: максимальні норми амортизації, найменший ефект вивільнення капіталу. У першому році експлуатації підприємство отримало 275 тис. грн амортизації,

Таблиця 3

Нарощена амортизація на кінець року у результаті використання різних типів амортизаційної політики

Період нарахування амортизації	Ставка амортизації, %			
	50	25	12,5	6,25
1	275	137,5	68,75	34,38
2	550	275	137,5	68,75
3		412,5	206,25	103,13
4		550	275	137,5
5			343,75	171,88
6			412,5	206,25
7			481,25	240,6
8			550	275
9				309,38
10				343,75
11				378,12
12				412,5
13				446,88
14				481,25
15				515,63
16				550

за ці кошти оновило технічну базу на 210 тис. грн (перші 6 найдешевших машин) і в обігу залишилося 65 тис. грн. Це і буде вивільнений капітал. У наступних варіантах технічна база оновлюється повільніше, оскільки підприємство не в змозі при таких ставках отримати таку ж суму амортизації, що і у першому випадку. Таким чином, технічна база оновлюється в менших темпах і тільки тоді, коли коштів від амортизації достатньо. Коли коштів недостатньо, вони повертаються обіговий капітал і можуть використовуватися підприємством в інших цілях. Як видно з *табл. 4*, сумарний залишок вивільненого капіталу зростає із зменшення норм

амортизації. За даними даної таблиці отримано графічну залежність (*рис. 2*), яка відображає залежність обсягу вивільненого капіталу від прийнятих на підприємстві норм амортизації. Даний графік підтверджує гіпотезу, зображену на *рис. 1*, про те, що зі зменшенням норм амортизації обсяг отриманого вивільненого капіталу буде зростати, а отже і зменшувати частоту оновлення технічної бази підприємства за період корисного використання. Лінія тренду на *рис. 2* набула вигляду степеневої кривої, коефіцієнт детермінації R^2 дорівнює 0,885, що доводить адекватність саме такої степеневі залежності, відображеної на *рис. 1*.

Таблиця 4

Вивільнення капіталу в результаті використання різних типів амортизаційної політики

Період нарахування амортизації	Ставка амортизації, %	Вивільнення капіталу в кінці періоду, тис. грн			
		50	25	12,5	6,25
1	65	65	37,5	8,75	4,38
2	0	0	65	37,5	8,75
3			52,5	56,25	3,12
4			0	65	37,5
5				63,75	21,88
6				52,5	56,25
7				31,25	30,62
8				0	65
9					29,38
10					63,75
11					18,12
12					52,5
13					86,88
14					31,25
15					65,63
16					0
Сумарний вивільнений капітал за весь період використання, тис. грн		65	155	315	320,625

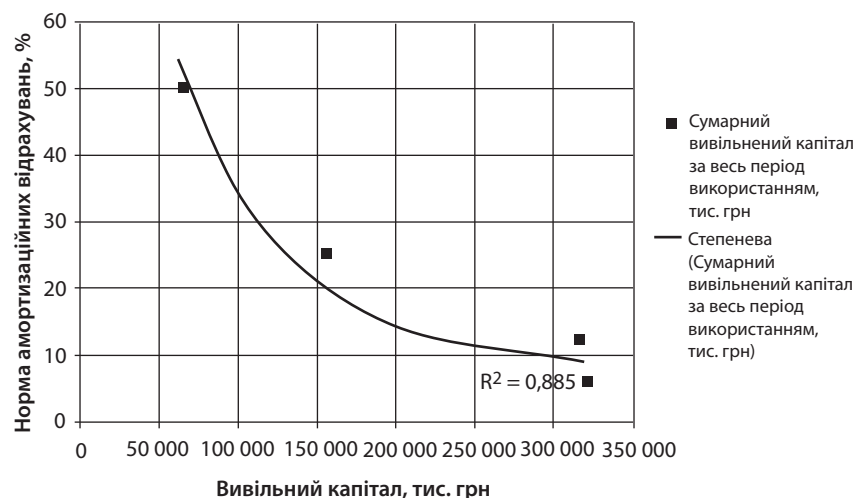

Рис. 2. Лінія тренду вивільнення капіталу при різних типах амортизаційної політики підприємства (згідно з наведеним прикладом)

ВИСНОВКИ

Амортизаційна політика підприємства відіграє ряд важливих функцій на підприємстві. У даній статті амортизаційна політика розглядається крізь призму управлінського процесу і відображає амортизацію як інструмент вивільнення капіталу. За допомогою варіативності амортизаційних норм підприємство у змозі управляти витратами на технічні ресурси. Таким чином, оновлення, модернізація та ремонт обладнання та машин знаходиться у прямій залежності від обраного типу амортизаційної політики на підприємстві. Крім обраного типу оновлення технічної бази, підприємство отримує так званий «вивільнений капітал», тобто ресурс отриманий у процесі амортизації. У даному дослідженні не приділяється увага шляхам використання даного «вивільненого капіталу», оскільки суть розробки запропонованих типів амортизаційної політики полягає в досягненні підприємством збалансованості між прийнятими темпами оновлення технічної бази підприємства та вивільненням коштів у оборот для інших потреб підприємства. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. **Приймак Н. С.** Амортизація та її функції у господарській діяльності підприємства / Н. С. Приймак // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету: Економічні науки. – 2009. – Вип. 16, ч. 1. – С. 194 – 201.
3. **Косова Т. Д.** Амортизація як інвестиційний ресурс підприємства / Т. Д. Косова // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 9. – С. 157 – 164.
4. **Орлова В. К.** Зв'язок амортизаційної політики з дивідендною політикою на підприємстві / В. К. Орлова, С. В. Сенчішак // Наукові праці Кіровоградського державного технічного університету. Економічні науки//бухгалтерський облік, аналіз і аудит. – 2003. – Ч. I, Вип. 4. – С. 357 – 363.
5. **Кудь Л. В.** Методичні підходи щодо визначення функцій амортизації / Л. В. Кудь // Механізм регулювання економіки. – 2005. – № 3. – С. 221 – 225.
6. **Овод Л. В.** Стратегічні управлінські рішення у формуванні амортизаційної політики підприємства / Л. В. Овод // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 6, Т.1. – С. 100 – 103.
7. **Хорунжий Л. А.** Амортизационный фонд (теория и практика образования и использования) / Л. А. Хорунжий. – М.: Экономика, 1991. – 248 с.
8. **Борисенко З. Н.** Амортизационная политика / З. Н. Борисенко – К.: Наукова думка, 2006. – 135 с.
9. **Кленін О. В.** До питання впливу реформування державної амортизаційної політики в Україні на процес відтворення капіталу промислових підприємств / О. В. Кленін // Вісник економічної науки України. – 2006. – № 2. – С. 109 – 112.
10. **Котова М. В.** Роль амортизаційної політики держави у формуванні власних інвестиційних ресурсів промислового виробництва / М. В. Котова, П. С. Маковеева // Труды Одесского политехнического университета. – 2002. – Вып. 2 (18). – С. 1 – 5.

REFERENCES

- Borisenko, Z. N. *Amortizatsionnaia politika* [Depreciation policy]. Kyiv: Naukova dumka, 2006.
- Kosova, T. D. «Amortyzatsiia iak investytsiinyi resurs pidpriemstva» [Depreciation as resource investment company]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 9 (2003): 157-164.

Kud, L. V. «Metodychni pidkhody shchodo vyznachennia funktsii amortyzatsii» [Methodological approaches to defining the functions of depreciation]. *Mekhanizm rehulivannia ekonomiky*, no. 3 (2005): 221-225.

Khorunzhiy, L. A. *Amortizatsionnyy fond (teoriia i praktika obrazovaniia i ispolzovaniia)* [Sinking Fund (the theory and practice of education and use)]. Moscow: Ekonomika, 1991.

Klenin, O. V. «Do pytannia vplyvu reformuvannia derzhavnoi amortyzatsiinoi polityky v Ukraini na protses vidtvorennia kapitalu promyslovykh pidpriemstv» [On the question of the impact of reform of public policy in Ukraine depreciation on the reproduction of capital industry]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, no. 2 (2006): 109-112.

Kotova, M. V., and Makoveieva, P. S. «Rol amortyzatsiinoi polityky derzhavy u formuvanni vlasnykh investytsiinykh resursiv promyslovoho vyrobnytstva» [The role of depreciation policy in shaping their own investment resources in industrial production]. *Trudy Odesskoho polytekhnicheskoho unyversyteta*, no. 2 (18) (2002): 1-5.

[Legal Act of Ukraine] (2010). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

Orlova, V. K., and Senchishak, S. V. «Zv'iazok amortyzatsiinoi polityky z dyvidendnoiu politykoiu na pidpriemstvi» [How amortization policy of dividend policy for the company]. *Naukovi pratsi KNTU. Ekonomichni nauky*, vol. 1, no. 4 (2003): 357-363.

Ovod, L. V. «Stratehichni upravliniski rishennia u formuvanni amortyzatsiinoi polityky pidpriemstva» [Strategic management decisions in shaping the depreciation policy of the company]. *Visnyk KhNU*, vol. 1, no. 6 (2009): 100-103.

Przymak, N. S. «Amortyzatsiia ta ii funktsii u hospodarskyi diialnosti pidpriemstva» [Depreciation and its function in business enterprises]. *Naukovi pratsi KNTU. Ekonomichni nauky*, vol. 1, no. 16 (2009): 194-201.